

PRAVOMOC A JEJÍ ZNEUŽITÍ

Zdeněk Vojtíšek

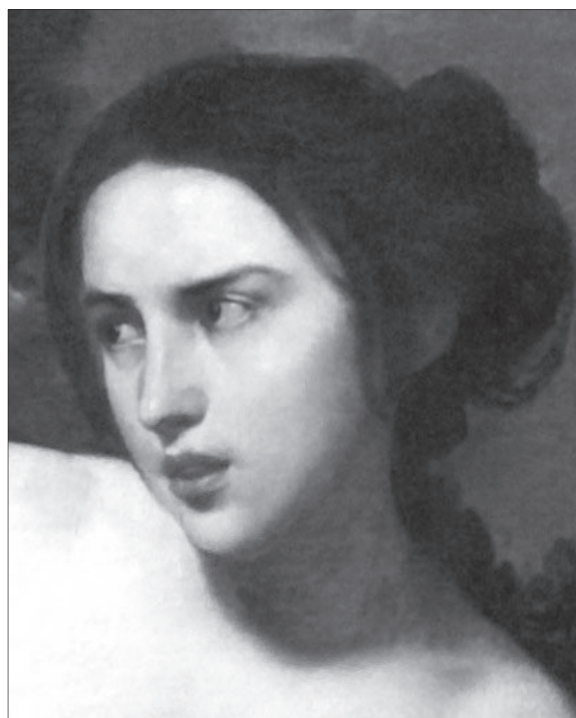
Barokní malba na obálce tohoto čísla *Dingiru* nás uvádí doprostřed příběhu, který je součástí *Bible* pravoslavných a katolických křesťanů (jako 13. kapitola knihy *Daniel*). Italský malíř Massimo Stanzione (1585–1656) tímto olejem na plátně odkazuje k dramatické situaci, kdy se dva izraelští „starší“ (soudci židovské obce v Babylónii) pokoušejí zneužít „krásnou a bohabojnou Zuzanu“, manželku Jójakíma: „Dveře zahrady jsou zavřené, nikdo nás neuvidí, dychtíme po tobě, buď nám po vůli!“ Zuzana odmítla, ale starší využili svou převahu a obvinili ji z cizoložství. Nechybělo mnoho a byla ukamenována. Svědectví soudců totiž platilo více než tvrzení ženy. Zuzana se jako vyhlédnutá oběť ocitla v nesymetrickém, nevýhodném postavení, a to proto, že soudci byli vůči ní v postavení autority.

Ano, v názvu tématu tohoto čísla *Dingiru* je sice slovo „moc“, ale ve skutečnosti jsou situace, o nichž pojednává, komplikovanější. Nejde v nich totiž jen o moc, vynucenou třeba na odlehlém místě pomocí zbraně, ale o pravomoc, tedy o legitimní formu moci, o autoritu. Ačkoliv autorita pachatele nesahá tak daleko, skutečnost, že jeho moc nad obětí je minimálně v některé oblasti oprávněná, stačí to na to, aby oběť znejistila. Ostatně nejen strach, ale i zmatek a nejistota jsou na tváři Stanzioneho Zuzany patrné. Nejistota a zmatek pak způsobují ambivalentní vztah oběti k pachateli: oběť si třeba není vůbec jista, zda se stala obětí, a ozve se proto třeba až za řadu let, sama má pocity viny, anebo se dokonce k pachateli cítí být nějak připoutána.

Není tak důležité, odkud autorita pochází: zda je moc pachatele legitimována tím, že je rodičem, učitelem, odborníkem (třeba lékařem), trenérem, oddílovým vedoucím, knězem nebo duchovním vůdcem. Důležité je, že je legitimní. Tím se z moci stává pravomoc. Dokonce bychom snad mohli připustit, že legitimita moci může způsobit i určité zmatky u pachatele, který si tak nemusí být vždy jist hranicí, kam až jeho pravomoc sahá, a může tedy považovat zneužití například za odměnu za své vedení, za demonstraci opravdovosti vztahů (možná jako ve Škole Aria) nebo za formu duchovní pomoci (možná jako u Gurua Járy).

Mnoho takových a dalších otázek (a občas i odpovědí) vyplývá z článků autorů, kteří se na přípravě tohoto tématu podíleli. Ačkoli mají obecnou platnost, články právníka **Daniela Bartoně**, řeholníka **Marka F. Drábka** a terapeutky **Rity Kramerové** vycházejí ze situace v české katolické církvi – je to církev, která je nejvíce postižena odhalenými případy zneužívání. Téhož prostředí se týká i rozhovor, který **Jitka Schlichtsová** vedla s **Jiřím Kylarem**. Autorka rozhovoru se odborně dlouhodobě věnuje společenství kolem Jaroslava Dobeše, který je znám jako Guru Jára. Ve svém dalším článku popisuje cestu, která vedla k odsouzení tohoto duchovního vůdce kvůli zneužití. V kauze hraje velkou roli předpoklad existence „energetických háček“; rubrika „čtení“ proto přináší text, z něhož Dobeš tuto nauku čerpal.

Příčiny, které vedly ke zneužívání ve společenství mladých lidí Škola Aria, analyzuje jeho bývalý člen **Stanislav Synek**. Nepříliš známá fakta ze způsobu zacházení s podezřelými ze zneužívání ve společenství svědků Jehovových přináší **Martin Tomášek**. A aby téma nevyznívalo příliš depresivně, alespoň v malém rámečku referuje **Zdeněk Vojtíšek** o pozitivním případě rychlého řešení situace, v níž došlo ke zneužívání v náboženském kontextu. Jednalo se o Evangelickou církev metodickou.

OBSAH

Mimo téma

Úspěch i neúspěch hnutí Allatra (*Jakub Ludvík*) 38

Zahraničí

Opora moci i její oběť (*Jan Jandourek*) 40

Z domova

Žádné velké změny (*Zdeněk Vojtíšek*) 43

Nové registrace III. (*Miloš Mrázek*) 46

Téma

Postoj k obětem je výpovědí o společenství 48
(*Daniel Bartoň*)

Toxické může být i prostředí (*Marek F. Drábek*) 52

Riziko zneužití moci v církvi (*Rita Kramerová*) 55

Škola plná paradoxů (*Stanislav Synek*) 58

Kauza Guru Járy (*Jitka Schlichtsová*) 62

Mlčící pastýři (*Martin Tomášek*) 67

Evangelická církev metodická a případ zneužívání .. 67
(*Zdeněk Vojtíšek*)

Rozhovor s Jiřím Kylarem

V nerovném vztahu a postavení (*Jitka Schlichtsová*) 68

Recenze

Zevrubně o pronásledování křesťanských menšin 70
(*Jan Sušer*)

Buberova studie má i dnes osvěžující kouzlo 71
(*Pavel Hošek*)

Něco důležitého zůstalo nedomyšleno 72
(*Zdeněk Vojtíšek*)

Čtení

Světélkující larvy – energetické háčky
(z knihy *Taishy Abelarové*)

3. strana obálky

Doc. PhDr. **Zdeněk Vojtíšek**, Ph.D. (*1963), je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu *Dingir*.